

Strategi för industri- och tjänstenäringens utveckling i Alingsås

Bakgrund

Industri- och tjänstenäringen har till följd av den ökade globaliseringen genomgått stora förändringar under senare år. Globaliseringen har bland annat inneburit en kraftigt ökad internationell konkurrens vilket tvingat många företag att öka sin produktivitet genom kraftiga rationaliseringar. Detta har å ena sidan medfört en klart förbättrad konkurrenssituation men har också inneburit att antalet sysselsättningsstillfällen minskat inom delar av industrinäringen.

Beställning av kommunstyrelsen

Alingsås kommunstyrelse har under våren 2010 gett i uppdrag till kommunledningskontoret att upprätta ett förslag till industri- och tjänstenäringsstrategi med idéer till hur en positiv utveckling kan skapas och vidmakthållas.

Tillvägagångssätt och syfte

Arbetet har utförts tillsammans med en extern konsult. Näringslivets intresseorganisationer har varit remissinstanser. En första genomlysning av industristrukturen i Alingsås har gjorts följt av några förslag till konkreta åtgärder för att stärka denna. En fördjupad analys som även innefattar tjänstesektorn ska ingå som en del i det fortsatta arbetet.

Förankring i Vision 2019

"Alingsås är den moderna mötesplatsen med småstadens fördelar och storstadens möjligheter. Alingsås har en central roll i Västsveriges utveckling och satsar på livskvalitet och hållbarhet i hela kommunen. Alingsås har 42 000 invånare 2019."

Kortfattad nulägesbeskrivning av industrisektorn

Industristrukturen i Alingsås har historiskt sett haft en stark förankring inom industrinäringarna textil och konfektion, storköks/hushållsteknik, mekanisk tillverkning och elkraftteknik. Inom textil och konfektion har företag så som Almedahls, Fodervävnader, Kabom, Drabant, Martinette och Lindex haft sin verksamhet i Alingsås men är idag nedlagda eller avflyttade. Inom mekanisk/elkraftteknisk industri finns Kabeldon (numera ABB) kvar medan Elektrolux AB, ASSA Stenman lagt ned eller avflyttat. Gemensamt för dessa företag var att de under lång tid var tongivande för näringslivet i Alingsås. När deras verksamheter förändrades eller utvecklades, påverkades också sysselsättningsgraden i Alingsås direkt eller indirekt på ett påtaligt sätt. Tyvärr har även flera andra aktörer än de ovan nämnda minskat eller helt lagt ner sin verksamhet i Alingsås. Företag som t ex Turnils AB och Svedplan AB har avflyttat eller utvecklats hela eller delar av sin verksamhet i Alingsås. Ett annat tongivande företag i Alingsås är handelsföretaget Lindahl och Nermark (sedemera Luna) och numera GIGANT som genom sin verktygsgrossistverksamhet byggt upp en mycket stark marknadsposition, eftersom industriföretag både lokalt och nationellt var (och är) i stort behov av deras varor.

Grossistföretagen Belano, Amada och Trumpf är liknande exempel som GIGANT fast på maskinsidan. Dessa företag utvecklades för att tillfredsställa investeringsbehovet av maskiner för företag både lokalt och nationellt.

Förutom ovan namngivna företag har ett antal småföretag bildats inom industrinärings, antingen som avknoppningar från större bolag i Alingsås eller som kompletteringar till dessa. Många av dessa företag har utvecklats antingen till företag med egna produkter, till starka underleverantörer eller till en kombination av båda.

Över tid har gymnasieskolan i Alingsås (då speciellt den yrkestekniska delen) haft en väl fungerande verkstadsskola där mekaniker, verktygsmakare och svetsare m.fl. yrkeskategorier utbildats och försörjt den lokala industrin med den kompetens som efterfrågats. Under senare år har tyvärr det verkstadstekniska programmet haft få sökanden och programmet har därför tvingats lägga ned. Detta är ytterligare ett bakslag för industrinärings i Alingsås, som till följd av neddragningarna fått ökade svårigheter med sin kompetensförsörjning.

Vid en genomgång av trettio industriföretag i Alingsås som genomfördes under november 2009 framkom följande: Fyra av företagen producerade egna produkter och konkurrerade på den internationella marknaden. Fyra av företagen var rena tjänsteföretag medan tjugotvå var mindre företag inom områdena legotillverkning, plåtbearbetning, skärande bearbetning, montering, svetsning, verktygstillverkning samt automation.

Utifrån resultatet från undersökningen bedömdes att endast tre industribranscher i Alingsås är (för närvarande) tillräckligt starka att bygga en framtida internationellt konkurrenskraftig industristruktur. Förutom legotillverkare bedömdes storköksteknik, automatiseringsteknik och elkraftteknik vara starka branscher.

Slutsatsen från undersökningen är att det behövs kraftfulla åtgärder för att säkra framtiden för industrin i Alingsås. Att utveckla en hållbar industristruktur i Alingsås är av fundamental betydelse och måste genomföras snarast eftersom både det nationella och internationella konkurrensläget påverkar företagen i en allt snabbare takt.

Sysselsättningsgrad

År 2008 (senast tillgängliga statistik) bestod hela industrinärings i Alingsås av

Tillverkningsindustri	1 704 personer
Tjänsteproducerande	931 personer
Transport, logistik	<u>481 personer</u>
Totalt	3 116 personer

Industrinärings 2008 utgjorde 21 % av Alingsås totala sysselsättning vilket kan jämföras med 31 % i riket som helhet. Vidare kan man konstatera att antalet sysselsatta inom tillverkningsindustrin i Alingsås sjunkit under de senaste tio åren. År 2000 var 2 050 personer sysselsatta inom denna sektor och år 2008 hade sektorn minskat till 1 704 personer, alltså en minskning 17%.

Tjänstesektorn

En fördjupad analys av tjänstesektorn kommer att ingå som en del i det fortsatta arbetet.

Mål

Industri- och tjänstenäringen skall ha en tillväxt som minst följer befolknings-tillväxten i kommunen.

Industri- och tjänstenäringen skall ha sin bas i den nuvarande strukturen som skall utvecklas, förstärkas och kompletteras.

Företagen i Alingsås skall, där samverkansfördelar har identifierats, vara geografiskt samplacerade för att uppnå infrastrukturella fördelar när det gäller transporter, kommunikation och andra samverkansmöjligheter.

Företagen i Alingsås skall hålla en hög kompetensmässig konkurrensnivå såväl regionalt, nationellt som internationellt.

Strategi för utveckling

1. Etablera företagskluster inom industri- och tjänstenäringen som har en stark kompetensbas, en utvecklingsbar produkt- och/eller tjänst, en potentiell internationell marknad samt en stark teknisk utvecklingspotential.

2. Identifiera och utveckla en generator inom varje företagskluster. Detta görs bäst genom att först identifiera starka bolag inom varje bransch och därefter utveckla dessa bolag till generatorer.

3. Förstärka existerande underleverantörsstrukturer och komplettera dessa genom att utveckla de befintliga underleverantörerna och eventuellt komplettera med nya. Dessa underleverantörer ska ha en internationellt gångbar konkurrenskraft och tillföra innovativ kraft. Samverkan mellan företagen skall intensifieras.

4. Skapa ett utvecklingsråd som har till syfte att säkerställa en långsiktig stark näringslivsutveckling i Alingsås. Rådet bör, förutom representanter från generatorerna, bestå av personer från lokala och regionala företag, samt personer som genom sina expertkunskaper kan bidra till utvecklingen. Rådet skall ledas av Alingsås Futurum och har till uppgift att genomföra och vidareutveckla strategin.

5. Fördjupa samarbetet med universitet och högskola, vilket är en förutsättning för att företagen i Alingsås skall kunna vara konkurrenskraftiga över tid.

6. Etablera samarbete med referenskommun för att ta del av erfarenheter avseende framgångar och motgångar.

7. Skapa ett kompetenscenter (Alingsås Science Park). Kompetensnivån skall motsvara universitetsnivå och kompetenscentret skall bedriva en tillämpad forskning i syfte att stödja företagen i Alingsås och stärka deras konkurrenskraft.

8. Kompetensförsörjning av arbetskraft är central för företagets utveckling. Alströmergymnasiet skall kopplas starkare mot klustrens generatorer och dess underleverantörer.

9. Industrimark och lokalförsörjning. Kommunen ansvarar för att det skall finnas planlagd industrimark för framtida behov. Marken bör finnas inom olika geografiska områden. Dessutom bör kommunen ha en planberedskap för eventuella storetableringar. Kommun och privata fastighetsägare skall svara för en effektiv lokalförsörjning.

10. Effektiv kommunikationsstruktur skall byggas. Tydlig kommunikation, både internt och externt, och snabbare beslutsprocesser ger möjlighet till effektivt och framgångsrikt stöd till företagen.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET